



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales**

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè  
factorum pertinentes, breuiter tractantur

**Azor, Juan**

**Coloniae Agrippinae, 1602**

13. De Inani Gloria.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-14077**

Sextò quæritur, quot & quæ sint Superbiæ filia, hoc est, species siue partes? Respondeo cum Greg. lib. 23. Mor. c. 7. S. Tho. 2. 2. q. 162. a. 4. Alex. 2. p. 9. 136. m. 10. Nauar. c. 23. n. 7. quatuor. Prima est: qua quis putat bona, quæ habet, à se habere, non aliunde, siue ea sint naturæ siue gratiæ bona: nam & naturæ quidem bona siue sint animi, siue corporis, siue externa, Dei dona sunt. Quoniam quicquid boni in nobis inest, id omne referendum est acceptum vni Deo honorum omnium fonti, & auctori. Altera filia superbiæ est, cum quis agnoscit quidem bona, quæ habet, se à Deo accepisse, sed tanquam suis meritis digna, & debita. Tertia est, cum quis sibi assumit, ac tribuit bona, quæ habet, aut maiora, quam habet. Quarta, cum quis alios contemnit, aut non vult cuiquam subijci. Est tamen animaduertendum, superbiæ propriè non esse iudicium rationis, quia superbia in actu voluntatis consistit, supradicta autem mentis iudicia dicuntur superbiæ filia, quia ex inflato, & superbo voluntatis affectu mens tenebris offusis obscuratur, & talia iudicia fingit, ac formæ.

### Cap. XIII.

#### De inani gloria.

Ad superbiæ rediguntur deprauati voluntatis affectus, quibus magnum quiddam, & excessum immodicè concupiscimus: & talis animi affectio, inanis gloria est, atque Vana gloria nominatur.

Primum itaque quæritur, in quo consistat inanis gloriæ peccatum? Respondeo, cum S. Thom. 2. 2. q. 132. a. 1. Alexand. 2. p. 9. 137. m. 1. Nauar. c. 23. nu. 9. in eo, quòd sit immoderata gloriæ, laudis, famæ, vel sui ipsi exultationis libido. Nam fama, nominis celebritas, laus, & gloriæ, mala quidem per se non sunt, nec per se bona, sed media tantum, & indifferentia: cum tamen ea captamus, aut captare cupimus, vel ab ijs rebus, quæ laudem non promerentur, vel ab ijs personis, à quibus laus, & commendatio nostra expectanda non est, vel malis artibus, & modis iure vitæ, vel ob finem malum, vana sunt. Quo fit, ut qui virtutis officium præstat eo animo, ut humanam laudem aucupetur, inanis gloriæ vitium contrahat. Virtus enim ipsa per se quidem laude est, & commendatione dignissima: sed eam à Deo solo, & non ab hominibus quærere, & expectare debemus. Præterea, virtus laude humana longè maius, & præstantius bonum est, & per se laudem habet: ergo virtutem in humanam laudem tanquam in finem referre, vanum est & inane.

Secundò quæritur, quando Inanis gloria lethalis sit? Respondeo, cum S. Tho. 2. 2. q. 132. a. 3. Alex. p. 2. q. 137. m. 2. Nauar. c. 23. nu. 10. esse tunc, quando operatur, aut quæritur ex re valde mala, aut malis artibus, aut ad malum finem relata. Ex quo etià efficitur, ut sciri possit, quando ea venialis sit, sæpe enim irrepunt, & influunt in animum subiti quidam motus, quibus laudè, & gloriam humanam auidè concupiscimus, quos reprimere, ac frænare negligimus.

Tertiò quæritur, An laudem, & gloriam humanam captare sit malum? Respondent. S. Tho. Alexand. & Nauar. locis cit. esse, si solam hominū lau-

dem, vel gloriam aucupemur. Apostolus aiebat: Si hominibus placerem, Christi seruus non essem. Glossa i. rem Matth. 6. Laus hominum (inquit) appeti non debet, nimirum sola. Laus enim, & gloria, ut sit rationi congruens, expectari debet ab ijs, à quibus oportet: sicut etiam appetenda est in rebus, in quibus expectari debet: à solis autem hominibus, qui labi, decipi, & falli, & alios item fallere, ac decipere possunt, nequaquam est laus, & gloria quærenda, vel expectanda. Poterit autem citra vllum vitium humana laus amari, & appeti, quando non sola, sed propter Dei honorem, & hominum salutem expetitur.

Quartò quæritur, An ob virtutum officia, & opera liceat humanam laudem, & gloriam exquirere? Dubitatio indè oritur, quia virtutis opus per se laudem, honorem, & gloriam promeretur. Item, Matth. 5. dicitur: Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona. Apostolus quoque: Proiudicet, inquit, bona, non tantum coram Deo, sed etiam coram hominibus. Sapiens etiam nos admonet, ut curā boni nominis habeamus, quia & multi sapientes, & probi viri studio laudis, & honoris plurima præclare gesserunt; vnde ille: Honor (inquit) alit artes, & omnes ad studia accendimus gloria. Respondeo, Christum Matth. 6. monuisse nos. Nam attendit, inquit, ne inflati vestram faciatis coram hominibus; ut videamini ab eis; ac postea subiungit de inanis gloriæ cupidis; Amen dico vobis, receperit mercedem suam. Virtus itaque, amanda, & colenda est propter se, honestas enim per se est expectanda. Et cum obijcitur, laude & commendatione est digna: Respondeo, Verum est, & cum ita sit, virtus proinde est colenda, quia per se laudabilis, & honorabilis, non eo quidem, ut ob eam fas sit humanam laudem, & gloriā venari, sed vt studiosè, & bene agatur, cum virtuti & honestati laus, & gloria debeatur; eam autè expectare debemus à Deo; apud quem virtus, & honestas certam habet laudem, & commendationem, iuxta illud Apostoli de Iudæo, qui verè est circumcisus corde, in spiritu, non litera, cuius laus non ex hominibus, sed ex Deo est.

Quintò quæritur, quoniam sint, & dicantur filia Inanis gloriæ? Respondeo ex Greg. lib. 31. Mor. c. 31. S. Tho. 2. 2. q. 132. a. 4. Alex. p. 2. q. 137. m. 10. Nauar. c. 23. n. 10. esse septem, & propterea à quibusdā inanis gloria pro capitali vitio ponitur; Superbia exclusa: aiunt enim illi, superbiā inter capitalia crimina numerandam non esse, quia est omnium fons, & origo peccatorum, vt docet Greg. li. 31. Moral. c. 31. Cōmunis tamen opinio superbiā inter capitalia peccata recenset, & ad eam potius Inanem gloriā, & filias eius reuocat. Sunt itaque Inanis gloriæ filia septè hæc, quæ sequuntur, test. Greg. loco cit. Iactantia, Nouitarum, vel Nouarum rerum cupido, Hypocritis, Pertinacia, Discordia, Cōtentio, Inobedientia: hæc enim omnia sunt quidam immoderati voluntatis affectus, quibus homo præter modum propriam excellentiam affectat factis, & verbis.

Iactantia est qua quis immodicè se extollit, & effert. Qui si se laudet ob re malè factā, falsam, vanā vel inutilem, peccat: quòd si cū graui hominis detrimento, lethalis erit culpa. Velut si se aliqua in arte, administratione, vel disciplina peritū & expertū prædicet, eum tamē sit ignarus, rudis, & ineptus.

**Cupiditas** nouitatu, aut rerum nouarum, cum nimia est, & immoderata, culpā habet lethalem quidem, quando graui damno quemquam afficit, aut finis deprauatus exquiritur: venialem verò, quando est de re vana, inutili, & leui. Qui igitur noua ciborum, epularum, vestium, ludorū, spectaculorum, & similibus rerum genera in ciuitates inuehant, qui rerum nouarum inuenta, sine causa introducunt, in vitio, & culpa sunt. Qui item nouas opiniones in scholas inducunt, meritò notantur, & arguuntur.

**Hypocrisis**, est vitium, quo, quis factis vitæ integritatem & sanctimoniam fingit, ac simulat, cupiens, & studens bonus haberi, & prædicari.

**Pertinacia**, vitium est, quo quis suo iudicio adherens, aliorum sententiæ non cedit. is enim dicitur Pertinax, qui suæ sententiæ, & iudicij nimium est tenax: quare pertinacia, volūtas est, & studium, vincendi in eo, quod quis sentit, & iudicat.

**Discordia** est, qua quis suæ voluntati aduersus alienæ voluntati minimè consentit.

**Contentio**, qua quis cū alio peinaciter decernat.

**Inobedientia**, est vitium, quo quis imperata facere recusat, ac refugit. Quæ aliquando generale crimen est, aliquando speciale à reliquis distinctum. **Generale** est, cum leges, & iura perfringimus, cum contra iussa, & præcepta delinquimus: **speciale** verò, cum eo animi affectu peccamus, vt iussa, & imperata violemus: ad inobedientiam enim, vt talis sit, voluntas, & amor non parendi superioris imperio requiritur.

Annotandum est, in his tunc lethalem culpam inesse, cum Proximo graue damnum infertur, aut grande aliquid imminet peccati, periculum, aut cum in deprauatum finem animum, & mentē intendimus. Deinde, sciendum est, aliqua ex his, quæ diximus, interdum ex alijs peccatis oriri, talis est Contentio, Pertinacia, & Discordia, quæ vitia sepe ortum habent ex Ira. Præterea, sapius in finem alium malū diriguntur, velut Hypocrisis, & Inconstantia ob lucrum comparandum. At verò siue ex alijs peccatis enascantur, siue in alium finem referantur, semper ex suo genere, & natura suat species Inanis gloriæ, quoniam quiddam superbiæ proprium retinent sibi, nimirum propriæ gloriæ, & excellentiæ studium, & amorem.

#### Cap. XIV.

##### De Ambitione.

**PRIMO** queritur, In quonam consistat Ambitionis prauitas? Respondeo, cū S. Tho. 2. 2. q. 131. Alex. 2. p. q. 141. m. 7. in eo, quod sit immodicus honoris, potētis, vel dignitatis appetitus. cupit Ambitiosus honores, dignitates, imperia, publicas rerum administrationes, dominatus, & alios honorificos titulos, & gradus. Ex quo fit, vt Ambitiosus a superbo differat, quòd hic ceteris omnibus excellere cupit, ac studet, & proinde nemini subijci; ille verò proprium honorem, & dignitatē, potentiam & dominatum affectat. Distinguitur etiam Ambitiosus ab inanis gloriæ cupido, quòd ille ad potētiam, imperium, dominatum aspirat auidē, hic verò amat honorari, & clarus haberi. Quòd fit, vt in appetendis beneficijs Ecclesiasticis; aut in publicarum rerū administrationibus possit quis diuersis rationibus in superbiā, ambitio-

nem, inanam gloriā, auaritiā, & arrogantiā incurrere. Si enim prædicta concupiscat, vt alijs excellat, est superbus: si vt potentia, & dominatu valeat, ambitiosus: si laudem, & gloriā humanā aucupatur, gloriæ cupidus: si lucrum appetit, Auarus: Arrogans verò est, cū vltra vires suas publica officia, & administrationes affectat, & cupidē consecratur.

**Secundo** queritur, Quando Ambitio sit lethifera? Respondeo, eodē modo esse de Ambitione dicendum, quo de inani gloria diximus. Nam si quis ex re mala, vana, inutili, falsāque honorem aut dignitatē concupiscat, peccat: item, si malis artibus, ac modis contra ius, & fas ea sibi comparet, si ad malū finē dirigat, si indignè ea retineat. Indignè aut videtur acquirere, vel retinere is, qui cōtra legem naturālē, diuinā, vel humanā sibi ea cōparauerit, vel ante quæ sita retinuerit. Idem planè est dicendū de Arrogantia, quā præsumptionē appellant, peccat enim, qui cum sit rudis, imperitus, inexpertus, aliqua alia ratione minimè idoneus, rerum publicarum administrationes appetit, vel assumit sibi, vel suscipit etiam oblatas.

#### Cap. XV.

##### De Auaritia.

**PRIMO** queritur, Cui virtuti Auaritia se opponat? Respondeo, cū S. Tho. 2. 2. q. 115. ar. 3. Alex. 2. p. q. 141. m. 3. Nau. c. 23. m. 69. Liberalitati, & Iustitiæ: nam Iustitiæ est, tribuere cuique, quod suū est: Auarus aut, aliquādo etiā quod alienū est, sibi retinet, vsurpat, & occupat. Liberalis viri est ex suis bonis alteri gratis aliquid dare, eo affectu, & animo, vt donet, conuenienter tamen recte rationi, nimirū ijs, quibus aequū est, & sicut oportet; Auarus verò suorum bonorū nimium est tenax: quòd fit, vt ad restituendum cōpelli debeat, quādo contra iustitiā peccat, nō autem si contra liberalitatem agat, nam quando agit contra liberalitatē, solum sua alteri denegat; quando verò cōtra Iustitiā, alteri eripit, quod suū est, aut quod est alienum, sibi retinet.

**Secundo** queritur, In qua materia & re obiecta versetur Auaritia? Responder S. Tho. 2. 2. q. 118. a. 2. c. 3. Alex. 2. p. q. 141. m. 1. in pecunijs, & diuitijs præter modum acquirendis, augendis, conseruandis, & retinendis: vnde auaritia opponitur liberalitati. Est itaque Auaritia, nil aliud nisi immodica lucri cupiditas; lucrum autem maxima ex parte in re pecuniaria consistit, & ex ea comparatur.

**Tertio** queritur, Quot & quæ sint Auaritiæ filia? Respondeo, ex Greg. lib. 31. Mor. c. 31. S. Tho. 2. 2. q. 118. a. 8. Nau. c. 23. m. 72. Alex. p. 2. q. 141. m. 1. c. 9. 144 m. 5. esse sex vitia, quorum caput, & origo est Auaritia, videlicet, Duritiā cordis, & Immisericordiam, qua necessaria ad vitæ vsus inopi denegantur; Nimiam mentis sollicitudinem, diuitiæ namque avari animum sollicitant, & angunt; earumque curę velut spiciæ pungunt, & cruciant. Tertia filia Auaritiæ, est violentia, quæ saepe alijs infertur. Quarta est Perfidia, qua fides in promissis, pactis, conuentis, & rebus creditis frangitur atque violatur. Quinta, Periurium. Sexta, Fraus, & Dolus, qui in negocijs contrahendis sæpenumero intercedit. Et quamuis huiusmodi vitia ex alijs oriuntur, frequentius tamen ex Auaritia enascuntur.